Otázka: Evropská unie

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): dom.b

Evropská unie

- veškeré aktuální informace na *europa.eu*

Základní info

- tvoří ji **28 států** (poslední vstoupilo Chorvatsko)
- vznikla v **roce 1993(Maastrichtská smlouva**),(návaznost na EHS)
- 6 zakládajících států**: Francie, Německo, Belgie, Nizozemsko, Itálie, Lucembursko**
- motto: „**Jednota v rozmanitosti“**
- hymna: **„Óda na radost**“ (text – Schiller, hudba – Beethoven)
- chtějí vstoupit: Island, Makedonie, Srbsko, Černá Hora, Turecko

EEA

- evropský hospodářský prostor (platnost čtyř základních svobod: volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu)
- 1994 vznik, 31 států (oproti EU – Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island)

Počátky integrace

- 5 1950 **– 6 států** (viz obr. nahoře) vyhlásilo **Schumannův plán** -> státy měly předat svoje kompetence v oblasti uhlí a oceli na nadnárodní stát, který by řídil tyto oblasti (uhlí a ocel jsou klíčové pro rozvoj a výrobu zbraní)
- 1951 (platnost 1952) – Pařížská smlouva – poprvé v historii se předaly kompetence na nadnárodní orgán

-> **vzniká ESUO = Evropské společenství uhlí a oceli –** montánní unie

1957 – **římské smlouvy** -> vznik Evropského hospodářského společenství **= EHS a EUROATOM** = Evropské společenství pro atomovou energii

EHS

- formy ekonomické integrace:
  1. ***pásmo/zóna volného obchodu***
     - 2 nebo více zemí se dohodne, že mezi sebou sníží nebo zruší cla na některé výrobky
  2. ***celní unie***
     - sdružení zemí, které se dohodly na omezení vzájemných obchodních bariér a zároveň uplatňují společné celní sazby vůči třetím zemím – tzv. **společný celní sazebník**
  3. ***společný trh***
     - členské státy odbouraly veškerá cla, používají společný celní sazebník vůči třetím zemím a je mezi nimi zabezpečen **volný pohyb zboží, služeb, práce a kapitálu**
  4. ***hospodářská měnová unie***
     - ekonomiky zemí, které jsou plně zapojeny do jednotného vnitřního trhu, přenášejí část svých pravomocí na **nadnárodní instituce**
     - instituce mohou spolurozhodovat o společné obchodní politice, daňových předpisech, rozpočtových pravidlech, sociální politice
  5. ***politická integrace***
     - členské státy používají jako zákonné platidlo společnou měnu
     - vrcholem je úplná ekonomická a politická integrace, kdy samostatné státy splynuly v
     - nový celek řízený z jednoho centra (sjednocení Německa 1990)

- 1967 – vznik **Evropského společenství** – přímý předchůdce EU
- **ESVO – Evropské sdružení volného obchodu;** zakládá Velká Británie (6 státům v ES se daří, VB chce něco podobného)
- Francie v čele s de Gaullem jsou proti rozšiřování EU + napjaté vztahy (de Gaulle nejdříve vetoval vstup VB do EU)

- 1973 – **rozšíření (z 6 na 9)**
    1. vstup: **VB, Irsko, Dánsko**
    2. Norsko se snažilo 4x vstoupit (2x vetoval de Gaulle, 2x občané)
    3. integrace kvůli sporům nabrala skluz
- 1981 **– 2. rozšíření (z 9 na 10)**
    1. přijato **Řecko**
- 1986 – **rozšíření (z 10 na 12)**
    1. přijato **Španělsko a Portugalsko** (v 70. letech padly diktatury, chtěli utužit demokracii)
- euroskepticismus/ euroskleroza = všichni zapomněli, co jim EU přinesla
- 1985 – přijata Bílá kniha = jednotný evropský akt – konkrétní návod na společný trh (uznávání kvalifikací, započítávání důchodu,…)
- 1992 – podepsána **Maastrichtská smlouva**
    1. 1993 vstoupila v platnost – vznik **Evropské unie**
- rozdíl mezi Evropským společenstvím a EU – EU stojí na 3 pilířích (Evropské společenství, Společná zahraniční a bezpečnostní politika, spolupráce justice)
    1. obsah smlouvy: vznik pojmu – občanství EU; pasivní a aktivní právo do Evropského parlamentu; možnost kandidatury do komunálních voleb jiného státu; při nehodě se mohu obrátit na kterýkoli jiný konzulát EU
- 1995 **– 4. rozšíření (12 -> 15)**
    1. **Rakousko, Finsko, Švédsko**
    2. Kodaňská a madridská kritéria – začaly se zpřísňovat podmínky pro vstup
- právo EU – 80 000 právních předpisů – 40 000 se týkají zemědělství (vyčítáno)
- 1997 (platnost od 1999) – **amsterdamská smlouva**
    - mimo jiné začlenila Schengenskou smlouvu do právního systému Evropské unie (**Schengen pro všechny členy EU**)
- Agenda 2000 – dokument, naznačující širší perspektivu vývoje Evropské unie ve 21. století (zejména ze stránky ekonomické a politické)
- 2004 **– 5. největší rozšíření**

1. **Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Kypr, Malta, Slovinsko**

- 12 hvězdiček na vlajce – v době tvoření vlajky -> 12 členů
- 1999 – země postoupily z fáze společného trhu do fáze hospodářské měnové unie (11 států; euro nezavedly země: Dánsko, Británie, Švédsko, Řecko)
- v ústavní smlouvě chtěli zavést náznak federalizace – evropský parlament, vlajka, hymna -> Francie a Nizozemí smlouvu odmítly
- Lisabonská smlouva – z 90 % totožná, jen drobné úpravy; hodně odkazů na další smlouvy -> obtížné číst
    - listopad 2009 – podepsána v ČR
- pasarela = právní mechanismus
    - pokud není významná změna -> když ji neschválíme do půl roku, bere se, že souhlasíme
    - př. urychlení jednání při řešení situace v Řecku
- členem EU byly země: Alžír (kolonie Fr), Grónsko (jediné území, které vystoupilo)
- do EU také patří: Francouzská Guyana, Madeira, Nová Kaledonie…
- Rada Evropy nemá nic společného s EU!!! (součásti Rady – demokracie, lidská práva, soud ve Štrasburku)
- EU má lepší ekonomiku než USA (nejhůře je na tom Rumunsko, Bulharsko; nejvyspělejší – Lucembursko)

Aktuální problémy

- složitá a nepřehledná legislativa (5 stupňů zásahů EU – nařízení (dán postup), směrnice, rozhodnutí, doporučení)
- různé představy o budoucnosti EU (federace x státy na stejné úrovni x Evropa z jídelníčku (vybírat)
- obavy z dalšího rozšiřování (problematické Turecko)
- udržitelnost sociálně-ekonomického modelu v době globalizace ->konkurenceschopnost
- krize Eura – benefity Řecku (při rozpadu Eurozóny by vydělalo jen Německo)